

Ympäristövaliokunta

Valtioneuvoston selonteko Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategia

Talousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selonteko Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategia (VNS 6/2022 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava talousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Markku Kinnunen, työ- ja elinkeinoministeriö
- ympäristöneuvos Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö
- neuvotteleva virkamies Kaisa Pirkola, maa- ja metsätalousministeriö
- liikenneneuvos Saara Jääskeläinen, liikenne- ja viestintäministeriö
- asiantuntija Tuuli Hietaniemi, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
- professori Jyri Seppälä, Suomen ympäristökeskus
- tutkija Kalle Aro, Luonnonvarakeskus
- puheenjohtaja Markku Ollikainen, Suomen ilmastopaneeli
- 1. varapuheenjohtaja Liisa Kulmala, Suomen Luontopaneeli
- yhteiskunta-asoiden päällikkö Piia Rekilä, Akava ry
- toimialapäällikkö Tage Fredriksson, Bioenergia ry
- johtava asiantuntija Janne Peljo, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- elinkeino- ja ilmastoasiantuntija Teppo Säkkinen, Keskuskauppakamari
- tekninen johtaja Mikko Somersalmi, Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry
- energia-asiantuntija Anssi Kainulainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- energia- ja ilmastopäällikkö Ahti Fagerblom, Metsäteollisuus ry
- ympäristö- ja energiajohtaja Pekka Vuorinen, Rakennusteollisuus RT ry
- kansainvälisten asioiden asiantuntija Pia Björkbacka, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- asiantuntija, ilmasto- ja energiapolitiikka Jaakko Haikonen, STTK ry
- erityisasiantuntija Pauliina Jalonen, Suomen Kuntaliitto
- suojeluasiantuntija Hanna Aho, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- johtaja, kestävä kehitys Helena Soimakallio, Teknologiateollisuus ry

Valiokunnan lausunto YmVL 45/2022 vp

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Kaivosteollisuus ry
- Suomen Biokierto ja Biokaasu ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Suomen Kiertovoima ry - KIVO

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valtioneuvosto hyväksyi kesän 2022 aikana kolme ilmasto- ja energiapolitiikan keskeistä suunnitelmaa eli ilmasto- ja energiastrategian, keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman (KAISU) ja maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (MISU). Suunnitelmat on toimitettu eduskunnan käsiteltäviksi valtioneuvoston selontekoina (VNS 4/2022 vp, VNS 6/2022 vp ja VNS 7/2022 vp). Suunnitelmien muodostamalla kokonaisuudella pyritään varmistamaan erityisesti heinäkuun 2022 alusta voimaan tulleen uuden ilmastolain sisältämän hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen vuonna 2035. Tässä talousvaliokunnalle osoitetussa lausunnossa ympäristövaliokunta käsittelee ilmasto- ja energiastrategiaa erityisesti oman toimialansa näkökulmasta. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta valiokunta antaa lausunnon maa- ja metsätalousvaliokunnalle, ja taakanjakosektoria koskevan keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman osalta ympäristövaliokunta antaa mietintönsä myöhemmin.

Yleistä ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmästä

Valiokunta pitää ilmasto- ja energiastrategiaa lähtökohtaisesti hyvänä koosteena sekä jo päätetyistä että uusista linjauksista pääministeri Marinin hallitusohjelman ja ilmastolain mukaisten päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi polulla hiilineutraaliustavoitteeseen vuonna 2035. Päästöjä on vähennettävä kiireellisesti, sillä lämpeneminen on ollut ennusteita nopeampaa ja pahimmat skenaariot alkavat näyttää todennäköisiltä. Ilmasto- ja energiastrategia kattaa kaikki kasvihuonekaasupäästöt päästökauppa-, taakanjako- ja maankäyttösektorilla sekä maankäyttösektorin ja muiden alojen hiilinielut, vaikka taakanjako- ja maankäyttösektoreista on annettu myös omat suunnitelmansa. Strategiassa määritetään erityisesti päästökauppaan kuuluvan teollisuuden ja energiantuotannon politiikkatoimet ja laajemmat energiapoliittiset valinnat. Strategia on valmisteltu koordinoitusti eri hallinnonalojen kesken, ja politiikkajohdonmukaisuuteen keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman ja maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman kanssa on kiinnitetty erityistä huomiota.

Valiokunta katsoo, että suunnittelujärjestelmä ja sen koordinaatio on saatu toimimaan pääosin hyvin ja koordinaatiota vahvistaa vielä eri selontekojen hyvin samanaikainen käsittely eduskunnassa. Valiokunta korostaa kuitenkin, että hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisen kannalta ilmastopolitiikan kokonaiskuvan muodostaminen on yhä tärkeämpää eikä sektorikohtainen tarkastelu mahdollista välttämättä parhaalla tavalla eri sääntelykeinojen ristikkäis- ja kokonaisvaikutusten arviointia. Toisaalta suunnitelmien osittaisesta päällekkäisyydestä aiheutuu vaikeutta hahmottaa suunnitelmien roolia, ja siten virtaviivaistaminen olisi toivottua. Myös ilmastopolitiikan kokonaiskustannusten hahmottamiseksi olisi tärkeää sisällyttää toimiin arviot eri päästövähennystoimien marginaalikustannuksista. Eri sektoreiden tarkastelu samanaikaisesti edistäisi

Valiokunnan lausunto YmVL 45/2022 vp

myös kustannustehokkaimpien toimien valintaa. Yhtenäisemmän suunnittelujärjestelmän kehittäminen pitkällä aikavälillä olisi perusteltu myös kasvavan sektori-integraation johdosta.

Valiokunta toteaa samassa yhteydessä, että nyt ilmasto- ja energiastrategia ja selonteot ilmaston mukaisista suunnitelmista on annettu aivan hallituskauden lopulla. Koska selonteot sitovat ne antanutta hallitusta, ei ajoitus ole niiden vaikuttavuuden kannalta lähtökohtaisesti tarkoituksen mukaisin. Ilmastolaki tosin itsessään vahvistaa voimakkaasti yleisellä tasolla ilmastotoimien johdonmukaista suunnittelua ja raportointia välitavoitteineen polulla kohti vuosien 2035 ja 2050 tavoitteita. Yksittäisistä ohjauskeinoista päätetään kuitenkin yleensä hallituskausittain.

Tilannekuvan muutos ja energiamurros

Ilmasto- ja energiastrategian perus- ja politiikkaskenaariot perustuvat ns. HIISI-hankkeessa laadittuihin perusteellisiin energia- ja päästömallinnuksiin. Vuoden 2030 päästövähennystavoite näyttää niiden mukaan haastavalta, mutta strategian tekstiosan mukaan hiilineutraaliustavoite arvioidaan kuitenkin saavutettavan tietyillä oletuksilla, joista yksi merkittävimmistä liittyy Raahan terästehtaan päästöjen vähentämiseksi mahdollisesti toteutettavien investointien toteuttamiseen, sillä sen vaikutus on jopa 3—4 Mt CO₂ vuodessa. Investoinnin toteuttamisen ajankohtaan liittyy epävarmuuksia.

Tilannekuva on kuitenkin selonteon antamisen jälkeen muuttunut kokonaisuudessaan tavalla, joka edellyttää selonteossa esitettyjen arvioiden nopeaa tarkistamista. Energiakriisi, joka on aiheutunut Venäjän hyökättyä Ukrainaan sekä irtautumisesta Venäjän energiasta, korostaa kysymyksiä, jotka liittyvät energian riittävyyteen, markkinoiden toimintaan ja huoltovarmuuteen. Energiakriisin oloissa on jouduttu tekemään toimia, jotka eivät ole hiilineutraaliustavoitteiden mukaisia. Valiokunta korostaa, että kaikkien toimenpiteiden akuutin energiakriisin hoitamiseksi tulee olla väliaikaisia eikä ilmastopolitiikan johdonmukaisesta pitkän ajan linjasta tule tinkiä. Samanaikaisesti Suomen maankäyttösektorista on tullut päästölähde nielun sijaan, ja sen myötä ilmastopolitiikan suunnitteluasiakirjojen perusta horjuu. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa suunnitellut toimet eivät ole siksi riittäviä hiilinielujen tarvittavan lisäyksen saavuttamiseksi, vaan lisätoimenpiteitä tarvitaan maankäyttösektorin nettonielun vahvistamiseksi. Valiokunta kuitenkin korostaa, että Venäjän energiasta irtautuminen tukee ilmastotavoitteiden saavuttamista. Fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen ja korvaaminen omalla puhtaalla energian tuotannolla tukee myös huolto- ja toimitusvarmuutta.

Valiokunta korostaa, että tinkimätön hiilineutraaliustavoitteen toteuttaminen merkitsee samalla energiamurroksen edellyttämien päästöttömien ratkaisujen ja investointien potentiaalin kasvua. Fossiilisten polttoaineiden ja päästöoikeuden hinta on noussut ja kasvattanut puhtaiden ratkaisujen suhteellista kilpailukykyä. Suomella on korkean teknologisen osaamisen ja runsaan puhtaan energian maana edellytykset edetä päästövähennyksissä nopeasti, mikä merkitsee investointeja, työpaikkoja ja vientituloja. Ilmasto- ja ympäristökysymykset ovat siirtyneet marginaalista liiketoiminnan ytimeen. Näin ollen tärkeitä lähtökohtia selonteossa ovat toimien kustannustehokkuus, vaikuttavuus, teknologianeutraalius ja markkinaehtoisuus. Myös joustojen käyttö parantaa ilmastopolitiikan kustannustehokkuutta, ja joustokeinoja tulisi hyödyntää täysimääräisesti, mikäli joustojen käyttö ei vähennä toteutuneiden päästövähennysten kokonaissummaa tai hidasta niiden toteutumista. Valiokunta huomauttaa, että uusiutuvien vaihtoehtojen käyttö on ollut ennakoii-

Valiokunnan lausunto YmVL 45/2022 vp

tua nopeampaa ja kustannukset usein todellisuudessa mallinnuksia edullisempia, joten liian varovaisten tavoitteiden riskinä on, että teknologioiden ja ratkaisujen kehittämisessä ja skaalaamisessa jäädään jälkeen. Oikea tilannekuva on aivan keskeinen, jotta Suomi voi hyötymä mahdollisimman paljon kasvavista markkinoista.

Energiamurroksen toteuttamiseksi investoinnit puhtaaseen energiaan ja teolliseen tuotantoon on moninkertaistettava vuoteen 2030 mennessä. Ilmastopaneeli on korostanut, että noin 80 prosenttia Suomen teollisuuden hiilidioksidipäästöistä syntyy reilun kymmenen teollisuuslaitoksen päästöistä, joten suurten päästölähteiden prosessikehityksellä ja yksittäisillä investoinneilla voidaan päästöjä vähentää merkittävästi. Siten energia- ja ilmastopolitiikassa tulee huolehtia siitä, että mahdolliset energiamurroksen edellyttämien investointien esteet ja pullonkaulat poistetaan. Tärkeitä tavoitteita ovat sähkön siirtoverkkojen vahvistaminen, tarvittavien lupien tehokas hoitaminen, alueellisten synergioiden turvaaminen sekä uusiin innovaatioihin liittyvien mahdollisten epäselvyyksien selventäminen.

Sähköistymiskehitys ja vetytalous

EU:n päästökauppa on tärkein ohjauskeino teollisuuden ja energiantuotannon vähähiilisydessä, joten sen toimivuudesta on pidettävä huolta, ja päästökaupan kehittäminen on tärkeä päätavoite. Moninaisten ohjauskeinojen käyttö päällekkäin voi aiheuttaa ristikkäis- ja päällekkäisvaikutuksia, jotka voivat vaikeuttaa merkittävästi niiden ohjausvaikutusten arviointia ja johtaa kustannustehottomiin ratkaisuihin. Esimerkiksi primäärienergian kulutuksen enimmäismäärää koskevan tavoitteen hyöty päästövähennystavoitteiden saavuttamisen kannalta voi olla kyseenalainen suhteessa yhteiskunnan sähköistymisestä saataviin hyötyihin. Esimerkiksi energiatehokkuusdirektiivin energiankulutuksen vähentämisen tavoitteen kiristäminen merkitsisi energian loppukäytölle 239 TWh:n rajaa. Selonteossa tärkeä lähtökohta on se, että EU-tasolla sitoudutaan kunnianhimoisiin toimiin energiajärjestelmän laaja-alaiseksi irrottamiseksi fossiilisista polttoaineista sekä päästöjen vähentämisen tavoitteen ensisijaisuuteen EU:n ilmasto- ja energiapoliittista lainsäädäntökehystä uudistettaessa. Valiokunta tukee tätä lähtökohtaa ja toteaa, että energiamurros perustuu pitkälti sähköistymiseen. Sähköistymiskehitystä tulee tukea aktiivisesti tunnistamalla siihen liittyvät mahdollisuudet täysimääräisesti energia- ja ilmastopolitiikassa, kuten energiaveroratkaisuissa, tarvittavan infrastruktuurin varmistamisessa ja pitkäjänteisen tutkimuksen turvaamisessa parhaiden ratkaisujen kehittämiseksi.

HIISI-arvioissa sähkön kulutus kasvaa politiikkaskenaariossa merkittävästi, mutta jää alemmaksi kuin toimialojen vähähiilietiekartoissa tai muissa aiheesta laadituissa arvioissa. Siten olisi tarpeen myös arvioida ennakoitua nopeamman ja mittavamman sähköistymisen vaikutuksia. Riittävä puhtaan sähkön saatavuus on tärkeää ja korostuu erityisesti vetytalouteen ja siihen nojaavien innovatiivisten ratkaisujen, kuten sähköpolttoaineiden, näkökulmasta. Valiokunta katsoo, että vedyn rooli nostetaan strategiassa hyvin esiin, mutta edellä viitattuun liiketoimintapotentiaaliin nähden olisi tärkeää laatia kunnianhimoinen vetystrategia. Suomella on hyvät edellytykset olla edelläkävijä vetytaloudessa runsaan, päästöttömän sähköntuotannon sekä teollisen ja energiateknologisen osaamisen ansiosta. Puhtaan vedyn valmistus ja käyttö tukevat myös vähähiilisyystavoitteita esimerkiksi epäsuoran sähköistymisen, energian varastoinnin ja sähköpolttoaineiden kehityksen kautta.

Valiokunnan lausunto YmVL 45/2022 vp

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että sähköön energiankantajana perustuvassa järjestelmässä sähköllä on aikaisempaakin keskeisempi rooli koko yhteiskunnan toiminnassa ja siksi on kiinnitettävä aikaisempaa enemmän huomiota sähköjärjestelmien integrointiin, luotettavuuteen, kestävyYTEEN ja haavoittuvuuteen esimerkiksi kyberturvallisuushkien näkökulmasta. Sähköistymisestä seuraa myös kasvava tarve sähkön ja energian varastointiratkaisuille sähkö- tai biopolttoaineet mukaan lukien. Sähköistymisen kautta riippuvuus fossiilienergiasta voi kuitenkin korvautua uusilla riippuvuuksilla esimerkiksi kriittisistä materiaaleista tai komponenteista, joita tarvitaan sähköön pohjautuvissa energiajärjestelmissä. Siten sähkön tuonnin ja laajemman sähkönsiirtoinfrastruktuurin merkitystä yhteiskunnan kannalta on tarkasteltava entistä monipuolisemmin ja myös oikeudenmukaisuusvaikutusten näkökulmasta.

Ilmaston ja luonnon monimuotoisuustavoitteiden keskinäinen yhteys

Valiokunta toteaa, että selonteko ei tuo esiin ilmaston ja luonnon monimuotoisuustavoitteiden kiinteää keskinäisyhteyttä ja tarvetta arvioida eri toimien vaikutusta samanaikaisesti näihin molempiin. Selonteossa voitaisiin myös viitata biodiversiteettistrategiaan, sillä ilmastotavoitteiden tavoin myös energiapolitiikassa on tunnistettava ja otettava huomioon sen monimuotoisuusvaikutukset. Selonteossa näitä arvioita tuodaan esiin ainoastaan SOVA-arviointia koskevassa osiossa (s. 61 alkaen).

Suunnitelmaan liittyy sekä päästötavoitteiden että luonnon monimuotoisuuden turvaamisen osalta merkittäviä epävarmuuksia. Paine kotimaisen biomassan suurempaan käyttöön ja ennakoitu hakkuumäärien kasvaminen muuttuneen tilannekuvan johdosta vaikeuttavat suunnitelman skenaariotarkasteluja ja voivat myös vaarantaa luontokadon pysäyttämistavoitteen toteutumisen. Uusiutuvan energian edistämisessä tulisi siksi panostaa ensisijaisesti polttoon perustumattomiin ratkaisuihin. Biomassan lisääntynyt käyttö asettaa vaatimuksia metsien kasvua ylläpitävälle ja lisäävälle hoidolle, tuhojen torjunnalle sekä talousmetsien luonnonhoidon parantamiselle.

Valiokunta korostaa, että kaikissa energiahankkeissa tulee selvittää luontovaikutukset ja minimoida luonnolle aiheutuva haitta. Esimerkiksi tuulivoiman haittavaikutuksia luonnon monimuotoisuudelle voidaan lieventää suunnittelemalla sijoittaminen siten, että voimaloita ei rakenneta luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeille merenalaisille matalikoille tai muutoin herkille alueille. Jäljelle jäävät luontohaitat voidaan myös hyvittää ottamalla käyttöön ekologinen kompensatio.

Valiokunta kiinnittää huomiota esimerkiksi uusiutuvan energian, kuten aurinkopaneelientien, sijoittamiseen tai uusiutuvaan energiaan liittyvien voimajohtolinjojen alle jäävän maankäytön ohjaukseen. Suomessa aiheutuu metsäkatoa vuosittain noin 3 Mt CO₂-ekv. vastaava määrä pääasiassa suometsiin kohdistuvasta pellonraivauksesta, mutta myös rakentamisen ja uusiutuvan energian lisäämisen seurauksena. Esimerkiksi aurinkopaneelienttiä sijoitetaan kuitenkin pääasiassa entisille turvetuotantoalueille tai muutoin puuttomille alueille, jolloin metsäkatoriski on niiden osalta pieni. Voimajohtolinjojen osalta olisi kuitenkin tarpeen varmistaa johtokäytävien mahdollisimman tehokas yhteiskäyttö. Kantaverkkoa on kehitetty viime vuosina voimakkaasti sähkömarkkinalain vaatimusten mukaisesti toimintakyvyn ja käyttövarmuuden turvaamiseksi muuttamalla ilmajohtoverkkoja maakaapeliverkoiksi, mikä on vähentänyt merkittävästi

Valiokunnan lausunto YmVL 45/2022 vp

johtolinjoista aiheutuvaa metsäkatoa. Toisaalta korkeajännitejohdot on aina vedettävä ilmajohtona turvallisuussyistä, joten koko siirtoverkkoa ei voida siirtää maakaapelointiin.

Valiokunta katsoo, että maankäytön muutosmaksun potentiaali keinona ehkäistä metsäkatoa on tarpeen selvittää. Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön työryhmä työstää parhaillaan maankäytön muutosmaksun mahdollista toteutustapaa tavoitteena saada lainsäädäntöehdotus lausunnolle keväällä 2023. Valmistelulta edellytetään huolellisuutta vaikutusten moninaisuuden johdosta. Alueidenkäytön ja rakentamisen päästöt riippuvat pitkälti sijainnista yhdyskuntarakenteesta ja tarvittavan infrastruktuurin rakentamisesta. Pohjarakenteiden osuus on keskeinen rakennuksen materiaaleista johtuvien päästöjen vuoksi, jotka aiheutuvat muun muassa maa-aineksen stabiloinnista. Tästä syystä huonolle maaperälle rakentaminen lisää merkittävästi kasvihuonekaasupäästöjä. Metsänraivauksen päästöjä rakennetuksi maaksi tulisi tarkastella kokonaisvaltaisesti suhteessa infrastruktuurista ja sijainnista johtuviin kasvihuonekaasupäästöihin. Riskinä on muutoin, että alueidenkäytöstä aiheutuvat päästöt voivat kokonaisuudessaan kasvaa. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että mahdollisen maankäyttömuutosmaksun hallinnointi toteutetaan mahdollisimman kustannustehokkaasti ja että maksun määräytymisperusteet ovat selkeät siten, että maksun suuruus on ennakoitavissa. Haasteena on välttää se, että erityisesti pienissä hankkeissa maksusta voisi aiheutua suhteettoman suuri hallinnollinen taakka, jolloin viranomaistyön kustannukset voisivat nousta suuremmaksi kuin maksutulot. Tulisi myös välttää sitä, että maankäytön muutosmaksu siirtyy rakennuksen loppukäyttäjälle ja nostaa asumisen hintaa.

Vaihtoehtona maankäyttömaksuille voidaan nähdä hiilimarkkinat, joiden kautta maankäyttösektorin hillintätoimiin suuntautuvalla yksityisellä rahoituksella voi olla jatkossa merkittävä rooli ilmastotoimien toteutuksessa. Komission syksyllä julkaisema ehdotus kestävien hiilenpoistojen sertifiointiksi luo hiilimarkkinoille peruskehyksen, mutta ei vielä täysin ratkaise pysyvyyden, lisäisyyden ja todennettavuuden kannalta keskeisiä käytännön kysymyksiä. Hiilimarkkinoiden järjestäytymiseen sekä niiden toimivuuteen ja luotettavuuteen liittyy vielä haasteita, joten kokeiluhankkeita ja hiilimarkkinoiden edelleen kehittämistä on hyvä tehdä johdonmukaisesti osana maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimeenpanoa. Valiokunta pitää tärkeänä, että ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö julkaisevat pian viime vuodelle luvatus, yhteisesti teettämänsä oppaan hiilimarkkinoiden pelisääntöjen selventämiseksi.

Maankäyttösektorin haasteet

Ilmasto- ja energiastrategiassa todetaan, että maankäyttösektorin toimenpiteillä odotetaan saavutettavan vuoteen 2035 mennessä vähintään 3 Mt CO₂-ekv. vuotuiset vaikutukset mutta että maankäyttösektorin toimenpiteet sisällytetään maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaan. Selonteossa mainitaan maankäyttösektorilla aikaisemmin tehdyt toimet eli uusi joutoalueiden metsitystuki (2021—2023), tuhkalanhoituksen tukiehtojen muutos kestävä metsätalouden tukijärjestelmässä ja Metsähallituksen omistajapoliittiset linjaukset vuosille 2020—2024, joissa on ensimmäistä kertaa hiilinielujen ja -varastojen kasvutavoite sekä liiketoiminnan että luontopalveluiden hallinnassa oleville alueille.

Tilannekuva on kuitenkin muuttunut, sillä kuten edellä on jo todettu, Tilastokeskuksen joulukuussa julkaisemien ennakkolukujen mukaan maankäyttösektori oli ensimmäistä kertaa netto-

Valiokunnan lausunto YmVL 45/2022 vp

päästölähde vuonna 2021 (+1 Mt CO₂-ekv.). Valiokunta korostaa, että suunnitelma ei enää vastaa maankäyttösektorin ilmastopolitiikan tarpeisiin, vaan sitä tulee tarkistaa mahdollisimman pian.

Metsien ja maankäyttösektorin nettonielu on vuosina 2017—2021 ollut noin 10 Mt CO₂-ekv. pienempi kuin 2010-luvulla keskimäärin ja noin 20 Mt CO₂-ekv. pienempi kuin 2000-luvulla keskimäärin. Syynä nielun kääntymisessä päästöksi on metsien kasvun pienentyminen ja hakkuiden lisääntyminen. Luonnonvarakeskuksen selvityksen mukaan kasvun pienenemiseen on useampia syitä: mäntymetsät ovat ohittaneet nopeimman kasvun vaiheen, viime vuosien kuivat kasvukaudet sekä liian voimakkaat, osin jopa metsälain vastaiset harvennushakkuut. Kaiken kaikkiaan erityisesti metsänielun kehitykseen liittyy huomattavaa epävarmuutta puuston kasvun, hakkuukertymän, hakkuiden kohdentumisen ja maaperän suhteen. Lisäksi erityisesti Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksia sektorin kehityskulkuihin ei ole huomioitu suunnitelman skenaariolaskelmissa. Venäjän puun tuonnin lakkaaminen aiheuttaa merkittävän lisätarpeen kotimaisen metsäbiomassan käytölle. Tämän seurauksena nielujen aikaansaamien hiilidioksidin poistumien taso on todennäköisesti tulevina vuosina matalammalla kuin mitä HIISI-perusskenaariossa on arvioitu. Jos perusura ei toteudu, suunnitelman lisätoimien tuottama nettopäästövähennys ei tue riittävästi Suomen kansallisen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista. Valiokunta painottaa samalla, että nielujen osalta tarvitaan tarkkoja ja realistisia laskentatapoja, joissa tunnistetaan myös metsäluonnon monimuotoisuustavoitteet. EU-tavoitteiden toteuttamisen osalta laskentatapojen tulisi myös olla yhdenmukaiset eri jäsenmaissa ja perustua luotettavaan tietopohjaan.

Päästövähennystavoitteet ovat haastavat, ja kaikkien sektoreiden tulee osallistua päästöjen vähentämiseen. Maatalouden päästöjen vähentäminen on osoittautunut vaikeaksi varsinkin, kun moni tila kamppailee kannattavuuskriisissä. Keinoja päästöjen vähentämiseen kuitenkin on, mutta osa niistä liittyy järjestelmätason muutostarpeeseen, kuten ruokajärjestelmän murrokseen. Vain kuttavimpia keinoja päästöjen vähentämiseen olisivat esimerkiksi pellon raivauksen luvanvaraisuus, kosteikkoviljelyn tai muun vettämisestä edistämisen riittävän suurella pinta-alalla tarjouskilpailun avulla sekä kotieläinten rehun koostumuksen muuttaminen ja sitä tukeva vero-ohjaus. Ilmastoruokaohjelma tulisi saada valmiiksi lihan kulutuksen vähentämisen edistämiseksi ja siten vaadittavan peltoalan pienentämiseksi.

Selonteossa on hyviä linjauksia, kuten ainespuun ja järeän lahoppuun polttoon ohjautumisen välttäminen ja sen varmistaminen, että biopohjaiset polttoaineet ohjautuvat parhaimpiin käyttökohteisiin, joissa niiden korvaaminen on vaikeinta ja lisäarvo suurin. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että selonteon mukaan vuonna 2022 tuli tehdä selvitys ilmaston, luonnon ja talouden kannalta kestävästä biomassan saatavuudesta polttoon. Valiokunta esittää talousvaliokunnalle, että se kiirehtii selvityksen tekemistä, sillä sellaista ei valiokunnan saaman tiedon mukaan ole tehty.

Valiokunta pitää tärkeänä, että biokaasu ja sen käytön edistämiseksi jo tehty ja tehtävä työ on nostettu strategiassa hyvin esille. Esimerkiksi työkoneiden polttoöljyn käytön vähentämistavoitteisiin voidaan vastata biokaasun käyttöä lisäämällä tai sähköistymisen kautta. Maaseudun hajaautetun pienimuotoisen uusiutuvan energian tuotannon lisäämisellä on tärkeä merkitys sekä energian omavaraisuuden ja huoltovarmuuden parantamisen että maaseudulle syntyvän uuden yritystoiminnan näkökulmasta. Valiokunta painottaa, että tarkastelussa tulisi ottaa huomioon kiertotalousnäkökulman systeeminen muutostarve. Ravinteiden kierrätyksen edistämällä on mahdollista ehkäistä pellonraivausta ja sitä kautta metsäkatoa ja turvemaiden maaperäpäästöjä.

Valiokunnan lausunto YmVL 45/2022 vp

Myös keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa on maatalouden päästöjen vähentämiseksi toimia biokaasun käytön edistämiseksi. Vastaavasti olisi tärkeää kannustaa kotieläinten lannan prosessointiin ja kierrättämiseen esimerkiksi biokaasulaitoksen kautta tai suoraan kierrätyslannoitetuotteiksi. Onkin hyvä, että biokaasulaitosten ja lannankäsittelyn investointituki on jo otettu käyttöön laajennettuina ravinnekierrätykseen ja hiilensidontaan. Tärkeitä kannustimia olisivat informaatio-ohjauksen ohella ravinteiden kiertoon perustuva tuotantotuki tai korvaus uusiutuvalla energialla ja kierrätyslannoitteille.

Yhdyskuntarakenne ja rakentaminen

Rakennukset ja rakentaminen aiheuttavat noin kolmanneksen Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Valiokunnan käsiteltävänä on ehdotus rakentamislaki (HE 139/2022 vp), jonka tavoitteena on sisällyttää ilmastomuutoksen torjunta kattavasti osaksi rakentamislainsäädäntöä. Laki ohjaa rakentamaan vähähiilisesti eli huomioimaan rakennuksen koko elinkaaren aikana syntyvät ilmastohaitat ja -hyödyt. Rakennusten on jatkossa täytettävät uudet olennaiset tekniset vaatimukset rakennuksen vähähiilisyydestä ja elinkaaresta.

Valiokunta korostaa, että rakentamisen ohella suuri merkitys päästöjen kannalta on yhdyskuntarakenteella ja siten maankäytön suunnittelulla laajemmin. Hiilineutraali yhteiskunta, väestön hyvinvointi ja elinkeinojen toimintaedellytykset riippuvat alue- ja yhdyskuntarakenteen sekä siihen olennaisesti liittyvän liikennejärjestelmän tarjoamista puitteista ja mahdollisuuksista. Ilmastomuutos, kaupungistuminen, aluerakenteen eriytyminen sekä väestörakenteen muutokset haastavat alueidenkäytön kestävä kehitystä. Kunnat ja alueet ovat myös keskeisessä roolissa päästövähennystavoitteiden toteuttajina.

Selonteossa linjataan hyvin, että tavoitteena on jatkaa elinkaariarviointiin perustuvaa vähähiilisen rakentamisen säädöstiekartan toimeenpanoa. Lisäksi tavoitteena on varmistaa eri rakentamisen osa-alueiden (korjaus, uudet rakennukset ja väylät) ilmastotoimien arvioinnin yhteensopivuus sekä varmistaa kaavoituksen ja rakennustason ilmastotoimien koherenttius. Valiokunta korostaa, että rakennettu ympäristö on poikkileikkaava teema, joka yhdistää maankäyttöä, asumista, energiankäyttöä ja energiantuotantoa sekä liikennettä, ja päästöt ovat osin päästökauppa-, osin taakanjakosektorilla. Rakennetun ympäristön päästövähennyksiin vaikuttavat prosessit ovat monimutkaisia ja useaan yhteiskunnan osa-alueeseen linkittyviä. Energiatehokkuusdirektiiviin perustuvien rakennusten päästövähennysvelvoitteiden tulee olla riittävän joustavia, jotta niissä voidaan ottaa huomioon riittävästi alueelliset ja paikalliset tarpeet ja ratkaisut kustannustehokkuuden turvaamiseksi. Liian yksityiskohtainen sääntely voi viedä resursseja tehokkaimpien keinojen käytöltä.

Valiokunta pitää hyvänä, että selonteossa linjataan puurakentamisen edistämistoimien jatkamisesta. Lisäämällä puun osuutta uudis- ja korjausrakentamisessa, erilaisissa rakenteissa ja infrastruktuurissa voidaan sekä vähentää tuotannon päästöjä verrattuna fossiilisiin rakennusmateriaaleihin että luoda hiilen pitkäaikaisia varastoja. Alan osaamista, kustannuskilpailukykyisiä puurakennusjärjestelmiä ja teollista puurakentamista on tarpeen edelleen edistää.

Valiokunnan lausunto YmVL 45/2022 vp

Energiatehokkuus

Valiokunta pitää tärkeänä, että energiatehokkuustoimet ovat keskeisesti selonteossa esillä. Teollisuudessa ja palveluissa energiatehokkuussopimukset ovat olleet erittäin tehokas tapa tulosten saavuttamiseen. Rakentamisessa tehokkain tapa vaikuttaa päästöihin on panostaa olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantamisen ohessa energajärjestelmän vähäpäästöisyyteen. Rakennettua ympäristöä tulee tällöin tarkastella kokoisuutena osana laajempaa energajärjestelmää. Olemassa olevien rakennusten energiankulutuksen ja päästöjen vähentämisessä mm. energiaremonttien ja lämmitysmuotojen uusimisen avulla on ylivoimaisesti merkittävin päästövähennyspotentiaali, sillä rakennuskanta uusiutuu hyvin hitaasti.

Julkiset hankinnat

Valiokunta kiinnittää huomiota julkisiin hankintoihin liittyvään merkittävään potentiaaliin vaikuttaa ilmastovaikutusten laajamittaiseen huomioon ottamiseen. Voimassa oleva hankintalainsäädäntö kannustaa, mutta ei velvoita ympäristö- ja ilmastovaikutusten tai sosiaalisen kestävyysnäkökulmien huomioimiseen julkisissa hankinnoissa, joten potentiaali jää suurelta osin hyödyntämättä. Selonteossa todetaan, että puu- ja muiden biomateriaalien hankintaosaamista julkisella sektorilla pitää edistää osana vihreitä julkisia ja vähähiilisiä hankintoja. Valiokunta toteaa, että keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa julkiset hankinnat ovat hyvin esillä.

Oikeudenmukaisuus ja osallistaminen

Valiokunta pitää hyvänä selontekoon liittyvän vaikutusarvioinnin monipuolisuutta ja kattavuutta. Vaikutusarvioissa on tunnistettu kansantalousvaikutusten ohella vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen ja ympäristöön, perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia, sukupuoli- ja ihmisvaikutuksia sekä käsitelty oikeudenmukaisuusnäkökulmia laajasti nostoen esiin myös tasapuolisia osallistumismahdollisuuksia, päätöksenteon läpinäkyvyyttä sekä alueelliset, globaalit ja ylisukupolviset kysymykset. Myös energiaköyhyys on ensimmäistä kertaa Suomessakin noussut energiakriisin johdosta haasteeksi.

Osallistaminen on tärkeä teema ilmastopolitiikan yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden edistämiseksi. Valiokunta toteaa, että erilaiset Green deal -sopimukset ja energiatehokkuussopimukset ovat esimerkki toimivasta julkisen ja yksityisen sektorin yhteistoiminnasta yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Vapaaehtoisen sopimustoiminnan voima on myös vastakkainasettelun poistamisessa. Vähähiilitekartat ovat olleet innovatiivinen tapa ottaa teollisuudenalat mukaan yhteiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun. Valiokunta pitää tärkeänä, että vähähiilisyystiekartoista muodostuu pysyvä ja elävä osa ilmastopolitiikkaa, niitä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan ilmastosuunnitelmien laadinnassa ja toimeenpanossa ja että niitä tarkistetaan säännöllisesti.

Oikeudenmukaisuus ja oikeudenmukainen energiasiirtymä ovat osa Pariisin ilmastosopimusta ja EU:n ilmastopolitiikan periaatteita. Valiokunta pitää hyvänä, että selonteossa on tarkasteltu laajasti oikeudenmukaista siirtymää ja sen suhdetta perus- ja ihmisoikeuksiin. Oikeudenmukaisuutta tukevia elementtejä ovat esimerkiksi selvitys energiaköyhyydestä, kotitalouksien tuottaman sähkön ja lämmön verkkoon syötön mahdollistaminen, tuet rakennusten öljylämmityksestä luo-

Valiokunnan lausunto YmVL 45/2022 vp

pumiselle, energia-alan tasa-arvo ja tuet turveyrittäjille uuden liiketoiminnan kehittämiseksi. Eri-tyisesti taakanjakosektorin päästövähennystoimet koskevat suuremmin kansalaisia, joten toimien hyväksyttävyyden ja oikeudenmukaisena kokeminen korostuvat. Ilmastotoimia tulisi edistää tukien, määräysten ja verojen tasapainoisena yhdistelmänä niin, että ne kannustavat aidosti ilmastotoimiin ja niiden hyväksyttävyyden säilyy. Päästövähennykset tulisi saavuttaa mahdollisimman alhaisella kustannusrasituksella, kansalaisten osallistamisella ja tarvittaessa taloudellisilla kompensaatioilla.

Osaaminen

Energiamurroksen liiketoimintamahdollisuuksia arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota osaavan työvoiman saatavuuteen. Esimerkiksi fossiilisten alojen työntekijöitä tulisi tukea osaamisen päivittämisessä, jotta siirtymä vähähiilisten ja päästöttömien ratkaisujen osaajiksi on mahdollisimman joustavaa. Täydennys- ja uudelleen koulutuksen riittävää resursointia tulee edistää pitkäjänteisesti. Yksi tehokas tapa edistää oikeudenmukaista siirtymää on myös tehdä työllisyys- ja osaamistarvevaikutusten arvioinnista velvoittava osa kaikkien ilmastopoliittisten suunnitelmien ja toimenpideohjelmien valmistelua. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että taloudellisten vaikutusten arvioinnissa arvioidaan menetettävien työpaikkojen ohella myös uusien työpaikkojen syntymistä sekä vastaamista muuttuviin osaamistarpeisiin.

Tutkimus, tuotekehitys ja innovaatiot

Valiokunta pitää tärkeinä selonteon tutkimusta, innovointia ja kilpailukykyä koskevia linjauksia, kuten panostamista uuden teknologian kehittämiseen ja innovaatioiden kaupallistamiseen, jotka koskevat erityisesti energiainfrastruktuuria, uusia energiateknologioita, vety- ja power-to-X-ratkaisuja, sähköistymistä ja kiertotaloutta. Tutkimus- ja tuotekehitystyö ja uudet innovaatiot ovat välttämättömiä sekä ilmasto- että kilpailukykykysyistä. Tavoite nostaa TKI-rahoitus 4 prosenttiin BKT:sta on tärkeä, sillä pitkäjänteinen ja ennustettava rahoitus vähähiilisille ratkaisuille on erittäin tärkeä osa hiilineutraalin yhteiskunnan rakentamista.

Teollisuuden, liikenteen ja lämmöntuotannon suora ja epäsuora sähköistyminen on energiatehokain ja kilpailukykyisin ratkaisu, ja polttoon perustuvassa energiankäytössä fossiiliset polttoaineet on korvattava biopohjaisilla ja synteettisillä ratkaisuilla. Riittävien päästövähennysten aikaansaamiseksi tarvitaan laajaa keinovalikoimaa. Tällaisia ovat esimerkiksi teknologiset nielut, hiilidioksidin talteenotto ja modulaariset pienreaktorit. Uusia ratkaisuja kehittyy vetytalouden, digitaalisuuden ja energiatehokkuuden aloilla, ja ne laajenevat jopa ruoantuotantoon, jossa soluviljeltyjen proteiinien tuotanto ja vertikaaliviljely voivat antaa mahdollisuuksia lisäisiin päästövähennyksiin vapauttamalla peltomaata muuhun käyttöön. TKI-panostusten merkitys uusien teknologioiden käyttöönotossa on keskeinen. Valiokunta tukee laajaa teknologista keinovalikoimaa tavoitteiden saavuttamisessa.

Valiokunta pitää hyvänä myös selonteon vahvaa tukea tavoitteelle Suomen hiilikädenjäljen vahvistamisesta. Hiilikädenjäljellä tarkoitetaan suomalaisten yritysten tuotteiden ja palveluiden myönteistä ilmastovaikutusta. Kansainvälinen ilmastotyö ja vihreä siirtymä on suomalaisille yrityksille merkittävä kasvu- ja vientimahdollisuus. Suomen hiilineutraaliustavoitteen globaali vai-

Valiokunnan lausunto YmVL 45/2022 vp

kuttavuus on huomattavasti kokoaan suurempi, jos pystymme kaupallistamaan ratkaisut maailmanmarkkinoille.

Lopuksi

Valiokunta toteaa lopuksi, että selonteossa on tarkasteltu ohjauskeinojen vaikutuksiin liittyviä epävarmuuksia yksittäisten ohjauskeinojen osalta. Eri sektoreista erityisesti liikenteen päästöjen kehitykseen liittyy eniten epävarmuutta, sillä viime kädessä kansalaisten ja yritysten valinnat esimerkiksi liikenteessä ratkaisevat lopulta saavutettavat päästövähennykset. Maankäyttösektorin toimenpiteiden toteutumiseen ja niiden vaikutusarvioihin sekä laskentamenetelmiin sisältyy suuria epävarmuuksia ja kehittämistarpeita. Valiokunta korostaa lopuksi, että epävarmuuksien hallitsemiseksi seurantajärjestelmää tulisi kehittää ja toimenpiteitä lisätä riittävästi kaikilla sektoreilla tavoitteiden saavuttamiseksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Ympäristövaliokunta esittää,

että talousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 25.1.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Hanna Kosonen kesk
varapuheenjohtaja Tiina Elo vihr
jäsen Petri Huru ps
jäsen Emma Kari vihr
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Juha Sipilä kesk
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Ari Torniainen kesk
varajäsen Pia Lohikoski vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos

Valiokunnan lausunto YmVL 45/2022 vp
Eriävä mielipide

Eriävä mielipide

Perustelut

Ilmasto- ja energiastrategian lähtökohtana on hallitusohjelman tavoitteen "hiilineutraali Suomi 2035" toteuttaminen ja EU:n vuodelle 2030 asettamien ilmasto- ja energiatavoitteiden ja 55-valiokunnan mukaisen näköpiirissä olevien kiristyvien velvoitteiden saavuttaminen.

Tämän johdosta voidaan yleisesti todeta, että ilmasto- ja energiatavoitteet ovat viime vuosina merkittävästi tiukentuneet edellä mainittujen pakettien myötä. Myös EU-lainsäädännön osalta Suomeen kohdistuvat velvoitteet kaudelle 2021—2030 ovat aivan viime kuukausina vahvistuneet kolmikantaneuvotteluissa niin päästökauppa-, taakanjako- kuin maankäyttösektorin osalta.

Perussuomalaiset pitää valtioneuvoston selonteossa Hiilineutraali Suomi 2035 — kansallinen ilmasto- ja energiastrategia määritellyjä toimenpiteitä pääsääntöisesti epäonnistuneina ja liian kiireinä. Nyt tuleekin ottaa energia- ja ilmastopolitiikassa aikalisä. Emme valiokuntaryhmänä pidä myöskään hyvänä sitä, että jakeluvelvoitteen vuoden 2030 tasoa nostetaan jopa 34 prosenttiin, kuten Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa (KAISU) on linjattu. Näin siksi koska se nostaa polttonesteiden hintoja tolkkomman paljon nykyisestä. Samalla tällainen toimenpide vaikuttaa erittäin negatiivisesti mm. maamme yritysten (ml. maamme perusteollisuuden) kilpailukykyyn. Mielestämme kotimainen tehtaanpiippu on edelleen todellinen ekoteko. Täten emme puolueena halua ulosliputtaa kotimaista teollisuutta ylikireän ilmasto- ja energiapolitiikan harjoittamisen takia.

Samoin huomautamme valiokuntaryhmänä siitä, että ilmasto- ja energiapolitiikan tulee olla ennakoitavaa ja teollisuuden toimintaympäristöä vahvistavaa. Tällä vaalikaudella tilanne on ollut kuitenkin hyvin epävakaa. Tämä näkyy esimerkiksi turvetuotannon alasajona. Tämä on johtanut mm. oman huoltovarmuutemme heikkenemiseen. Tämän johdosta esitämme, että huoltovarmuusnäkökulmasta voisi olla hyödyllistä tehdä kokeilumielessä esimerkiksi sahayritysten ja turveyritysten kanssa sopimuksia, joissa ao. yritykset sitoutuvat toimittamaan tietyssä kriisitilanteessa puupolttoainetta ja turvetta ennalta sovitun määrääjän eri kohteisiin. Varautuminen tapahtuisi täten myös normaalien materiaalivirtojen yhteydessä.

Niin ikään sekä näemme että koemme valiokuntaryhmänä, että uutta epävarmuutta energiamarkkinoille on tuonut myös Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan aiheuttama energian, erityisesti maakaasun, hintojen nopea kallistuminen. Samaan aikaan päästöoikeuden hinnan nousu on nostanut etenkin sähkön markkinahintaa, mikä haittaa energiavaltaisen teollisuuden toimintaedellytyksiä. Kuten olemme eduskuntaryhmänä useaan otteeseen todenneet, niin EU-maista tästä kärsii eniten juuri Suomi, koska meillä energiavaltaisen teollisuuden osuus on metalli-, metsä- ja kemianteollisuuden vuoksi selvästi muita EU-maita suurempi.

Toisaalta haluamme valiokuntaryhmänä muistuttaa siitä, että toteutunut sähköistämistuki on tasoltaan riittämätön ja toteutustapa puutteellinen. Edelleen tulee muistaa se tosiasia, että keskeinen kilpailijamaamme Saksa palauttaa teollisuudelle päästökaupan tuomista lisäkustannuksista EU:n salliman maksimimäärän eli 75 prosenttia. Suomi palauttaa lisäkustannuksista maksimis-

Valiokunnan lausunto YmVL 45/2022 vp
Eriävä mielipide

saan vain 25 prosenttia. Samaten näemme ryhmänä, että Suomen tulisi pikimmiten säätää järjestelmästä koko päästökauppakaudelle eli vuoteen 2030 asti eikä ainoastaan vuoteen 2025 asti.

Lopuksi toteamme, että jatkossa vedyllä on tärkeä rooli sekä energian kantajana että teollisuuden raaka-aineena. Vedyn avulla voidaan valmistaa useita erilaisia jatkojalosteita, kuten polttoaineita, kemikaaleja tai terästä. Ilmasto- ja energiastrategiassa tulisi tuoda esille myös vedyn rooli voimakkaammin huoltovarmuuden turvaamisessa sekä hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä. Vetytalous tarvitsee paljon päästötöntä energiaa, ja sen lisärakentamisessa tulee välttää merkittävän metsäkadon aiheuttamista, jotta voidaan turvata niin metsäteollisuuden tarvitsema raaka-aineen saanti kuin metsien hiilinielut. Vetytalouden investointien vauhdittamiseksi hankkeiden lupamennettelyjen sujuvoittaminen on keskeistä. On tärkeää, että ilmasto- ja energiastrategia sisältää ehdotukset lupalainsäädännön kehittämiseksi edelleen kattavasti. Tässä kehittämisessä on myös syytä seurata DNSH (ei merkittävää haittaa) -säästöjen vaikutusta oikeuden tulkintoihin, jotka on tarkoitettu taksonomiassa kestävä rahoituksen kriteereiksi. Todellisuudessa maamme tarvitsee itsenäisen ja kokonaan oman vetystrategian jo lähitulevaisuudessa. Tämän johdosta on myös syytä vaikuttaa vahvasti EU:n tasolla ydinvoiman säilymiseksi taksonomian piirissä ja sen hyväksymiseksi myös päästöttömän vedyn valmistuksessa.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että talousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 25.1.2023

Petri Huru ps
Mauri Peltokangas ps
Sheikki Laakso ps